

ใบสั่งยาในร้านขายยา

นางสาว จารุวรรณ ทับประเสริฐ

นางสาว นวรัตน์ อมรชีวิน

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2537

Prescriptions in Drug Stores

Miss Jaruwat Tubprasert

Miss Nawarat Amonchewin

**A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL
FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT FOR
THE DEGREE OF BACHELOR OF SCIENCE IN PHARMACY**

**FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY**

1994

ปีการศึกษา 2537

โครงการพิเศษที่ 7

ใบสั่งยาในร้านขายยา

จาวรรรณ ทับประเสริฐ , นวรัตน์ อมรชิวิน , เฉลิมศรี ภูมิมางกูร* , ปราณี ใจอาจ**

* ภาควิชาเภสัชกรรม ** ภาควิชาสรีรวิทยา

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Key Words : ใบสั่งยา , ร้านขายยา , อาการโรค , ยาแก้ปวดและยาด้านการอักเสบ

ปัจจุบันนี้ โรงพยาบาลของรัฐบาล ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึงและรวดเร็วตามความต้องการของประชาชน เนื่องจากมีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายยาได้ บางครั้งผู้ป่วยได้นำใบสั่งยาจากโรงพยาบาลออกไปซื้อยาจากร้านขายยาออกโรงพยาบาล ดังนั้นเภสัชกรในร้านขายยาสามารถทำหน้าที่ในการจ่ายยาตามใบสั่งยาได้เต็มภาคภูมิ จึงน่าจะศึกษาถึงจำนวนใบสั่งยาต่อวัน ประเภทของยา ลักษณะอาการของโรค ตลอดจนปัญหาจากใบสั่งยาเพื่อนำไปสู่หลักการแก้ไขต่อไป ได้ศึกษาร้านขายยา 3 แห่ง คือ ร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลจุฬาฯ(ร้านขายยา ก.) ร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลราชวิถี (ร้านขายยา ข.) และร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลศิริราช (ร้านขายยา ค.) ระยะเวลาที่ใช้ทำการศึกษาคือ 27 เมษายน ถึง 27 กรกฎาคม 2537 รวม 91 วัน ผลการศึกษาพบว่า ใบสั่งยาทั้งหมด 486ใบ เฉลี่ยวันละ 7 ใบในเดือนแรก (27 เมษายน ถึง 31 พฤษภาคม 2537) ส่วนเดือนที่สอง ได้รับใบสั่งยาเฉลี่ยวันละ 4ใบ (1-30 มิถุนายน 2537) ส่วนเดือนที่สาม ได้รับใบสั่งยาเฉลี่ยวันละ 4 ใบ(1-27 กรกฎาคม 2537) เมื่อวิเคราะห์อาการและโรคของผู้ป่วยจากใบสั่งยาแต่ละใบพบว่า ผู้ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารมากที่สุด และรองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับระบบประสาทส่วนกลางและสมอง คิดเป็นร้อยละ 12.76 และ 12.35 ตามลำดับ ที่พบน้อยที่สุด คือ โรคที่เกี่ยวกับระบบเลือด ซึ่งพบเพียงร้อยละ 1.23 เท่านั้น ประเภทของยาที่แพทย์สั่งจ่ายให้แก่ผู้ป่วยมากที่สุด คือ ยาแก้ปวดและยาด้านการอักเสบ (Analgesic and Antiinflammatory agent) คิดเป็นร้อยละ 12.05 รองลงมาก็คือยาที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางและสมอง ซึ่งมีปริมาณเท่ากับยาที่ไขในโรกระบบทางเดินอาหาร คือ ร้อยละ 11.53 และยาที่ใช้ในโรกระบบทางเดินอาหาร คือ H₂-Antagonist คิดเป็นร้อยละ 13.48 รองลงมาก็คือ Antacid,Parasite Infection,Antiemetic คิดเป็นร้อยละ 8.99 ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ปัญหาที่เกิดจากการอ่านใบสั่งยาไม่ออก ไม่ชัดเจนซึ่งพบประมาณร้อยละ 20.5 สรุปผลการศึกษาร้านขายยารับใบสั่งยาเฉลี่ยต่อวันมากที่สุดในช่วงเวลา 27-31 เมษายน 2537 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ศึกษาโครงการพิเศษได้ไปเก็บรวบรวมใบสั่งยาด้วยตนเอง จึงสามารถเก็บใบสั่งยาได้จำนวน

มากและถูกต้องตามความเป็นจริง และปัญหาความไม่ชัดเจนของใบสั่งยาเป็นสิ่งที่ต้องหาทางแก้ไข
ต่อไป

บทคัดย่อ

ปัจจุบันนี้ โรงพยาบาลของรัฐไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึงและรวดเร็วตามความต้องการเนื่องเพราะมีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดความล่าช้าในการจ่ายยา บางครั้งผู้ป่วยได้นำใบสั่งยาจากโรงพยาบาลออกไปซื้อยาจากร้านขายยา ดังนั้นเภสัชกรในร้านขายยาสามารถทำหน้าที่ในการจ่ายยาตามใบสั่งยาได้เต็มภาคภูมิ จึงน่าจะศึกษาถึงจำนวนใบสั่งยาต่อวัน ประเภทของยา ลักษณะอาการของโรค ตลอดจนปัญหาจากใบสั่งยาเพื่อนำไปสู่หลักการแก้ไขปัญหาคือ ได้ศึกษาร้านขายยา 3 แห่งคือ ร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลจุฬาฯ (ร้านขายยา ก.) ร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลราชวิถี (ร้านขายยา ข.) และร้านขายยาหน้าโรงพยาบาลศิริราช (ร้านขายยา ค.) ระยะเวลาที่ใช้ทำการศึกษาคือ วันที่ 27 เมษายน ถึง 27 กรกฎาคม 2537 รวม 92 วัน ผลการศึกษาพบว่า ใบสั่งยามีทั้งหมด 486 ใบ เฉลี่ยวันละ 7 ใบ ในเดือนแรก (27 เมษายน ถึง 31 พฤษภาคม 2537) เดือนที่สอง ได้รับใบสั่งยาเฉลี่ยวันละ 4 ใบ (1-30 มิถุนายน 2537) ส่วนเดือนที่สาม ได้รับใบสั่งยาเฉลี่ยวันละ 4 ใบ (1-27 กรกฎาคม 2537) เมื่อวิเคราะห์อาการโรคของผู้ป่วยจากใบสั่งยาแต่ละใบพบว่า ผู้ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารมากที่สุด และรองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับระบบประสาทและสมองคิดเป็นร้อยละ 12.76 และ 12.35 ตามลำดับ ที่พบน้อยที่สุด คือ โรคที่เกี่ยวกับระบบเลือด ซึ่งพบเพียงร้อยละ 1.23 เท่านั้น ประเภทของยาที่แพทย์สั่งจ่ายให้แก่ผู้ป่วยมากที่สุด คือกลุ่มยาด้านการอักเสบ (Antiinflammatory agents) คิดเป็นร้อยละ 18.58 รองลงมาคือ กลุ่มยาด้านจุลชีพ (Antimicrobials) ร้อยละ 16.46 ส่วนกลุ่มยาที่ใช้เกี่ยวกับโรกระบบทางเดินอาหาร คิดเป็นร้อยละ 9.10 โดยมีกลุ่ม H₂-antagonist และ Antiemetic เป็นลำดับ 1 และ 2 ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ปัญหาที่เกิดจากการอ่านใบสั่งยาไม่ออก ไม่ชัดเจน ซึ่งพบประมาณร้อยละ 20.5 สรุปผลการศึกษาร้านขายยารับใบสั่งยาเฉลี่ยต่อวันมากที่สุดในช่วงวันที่ 27 เมษายน ถึง 31 พฤษภาคม 2537 เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ศึกษาโครงการพิเศษได้ไปเก็บรวบรวมใบสั่งยาด้วยตนเอง จึงสามารถเก็บใบสั่งยาได้จำนวนมากและถูกต้องตามความเป็นจริง ส่วนปัญหาความไม่ชัดเจนของใบสั่งยาเป็นสิ่งที่ต้องหาทางแก้ไขต่อไป

ABSTRACT

Since there are a lot of out patients everyday in every government-hospitals. Therefore the patients have to wait for getting their prescriptions filled for a long time. This is a reason that why many patients have to bring their prescriptions filled at drug store. This is the function of community pharmacists in filling prescriptions and counseling. This study is concerned about the number of prescriptions per period, classification of drug prescribed, patient's symptoms and finally the drug related problems.

The three drug stores studied are drug store in front of Chulalongkorn Hospital (Drug store 1) ; drug store in front of Rajavithi Hospital (Drug store 2) and drug store in front of Siriraj Hospital (Drug store 3). The study was started on April 27 until July 27, 1994 (92 days). The result of study was found that there are 486 prescriptions totally of all three drug stores (average 7 prescriptions per day). During the first period (April 27–May 31, 1994), average prescriptions is 7 prescriptions per day, the second period (1–30 June, 1994) the average prescriptions is 4 prescriptions per day and the third period (1–27 July, 1994) the average is 4 prescriptions per day.

Concerning the symptoms found were Gastrointestinal symptoms (12.76%), CNS symptoms (12.35%) and hematologic symptoms (1.23%). Categorization of drug prescribed were antiinflammatory agents (18.58%); antimicrobials (16.46%) and gastrointestinal drug (9.10% mainly H₂- antagonist and antiemetic drugs).

Drug related problems found mainly was difficulty in reading the medical orders (20.5%). From the results of this study, we found that there are higher number of average prescriptions per day in the first period.

This is might be because of collecting data by ourselves. The drug related problems found can be corrected effectively.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษ เรื่อง ใบสั่งยาในร้านขายยาสำเร็จรูปลงด้วยดี ด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษ คือ

รศ. เฉลิมศรี ภูมมางกูร

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ. ปราณีย์ ใจอาจ

ภาควิชาสรีรวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้ง 2 ท่าน เป็นอย่างสูง

และขอขอบคุณ ร้านขายยาทั้ง 3 แห่ง คือ

เอส.ซี เภสัช

เจริญลาภเภสัช

สยามอินเตอร์ดรักส์โตร์

ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการดำเนินโครงการพิเศษนี้